

Sygn. akt: I C 612/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 czerwca 2016 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Katarzyna Karpińska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Kamila Salamońska

po rozpoznaniu w dniu 22 czerwca 2016 r. w Toruniu

sprawy z powództwa K. C.

przeciwko (...) SA w W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki K. C. kwotę 55.000,00 zł (pięćdziesiąt pięć tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 28 października 2014r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałej części powództwo oddala;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 6.684,00 zł (sześć tysięcy sześćset osiemdziesiąt cztery złote) tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. nakazuje pobrać od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Toruniu kwotę 115,61 zł (sto piętnaście złotych sześćdziesiąt jeden groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów za opinię biegłego.

I C 612/15

UZASADNIENIE

Powódka K. C. wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w W. kwoty 55.000 złotych tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego wskutek śmierci najbliższego członka rodziny (matki) z ustawowymi odsetkami od dnia 15 października 2014 roku do dnia zapłaty.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa wskazując, iż powódce wypłacono już zadośćuczynienie w kwocie 15.000 zł, a żądana kwota jest wygórowana. Poza tym zakwestionowano żądanie co do odsetek wskazując, iż winny być orzeczone od dnia wyrokowania.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

W dniu 18 sierpnia 2001 roku w T. doszło do wypadku komunikacyjnego, w trakcie którego kierujący samochodem osobowym marki F. (...) nr rej. (...) naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, iż zbliżając się

do przejścia dla pieszych nie zachował szczególnej ostrożności, nie ustąpił pierwszeństwa prawidłowo przechodzącej E. B., uderzając w nią przednią częścią pojazdu, spowodował u niej liczne obrażenia ciała, w wyniku czego na skutek rozległego urazu czaszkowo-mózgowego zmarła, a następnie zbiegł z miejsca zdarzenia. Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 18 czerwca 2002 roku w sprawie II K 1759/01 P. K. został uznany za winnego popełnienia czynu z art. 177 § 2 kk w zw. z art. 178 kk § 1 w zw. z art. 11 § 2 kk i skazany na karę 3 lat pozbawienia wolności (wyrok – k. 13-15).

Sprawca wypadku był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w (...) S.A. w W. (akta szkody).

E. B. była matką K. C.. Stosunki między powódką a matką były bardzo dobre, były bardzo związane. Matka zapewniała córce wsparcie duchowe. W chwili śmierci powódka miała 18 lat, uczyła się w technikum odzieżowym. Bardzo przeżyła śmierć matki, zaczęła mieć problemy z nauką. Na K. C. spadł obowiązek prowadzenia domu, bo jej starsza siostra mieszkała oddzielnie a ojciec pracował poza miejscem zamieszkania, przyjeżdżał tylko w weekendy. K. C. leczyła się psychiatrycznie po śmierci matki przez okres 3 miesięcy.
--

Śmierć matki jest dla powódki nadal bolesna. Często bywa na cmentarzu, nawet raz w tygodniu. Nie jest radosną, pełną życia kobietą. Boi się straty kogoś bliskiego bo życie jest kruche. Jest jej przykro, że jej dzieci nie poznały babci, że nie ma matki w najważniejszych chwilach życia.

(dowód: - zeznania świadka A. B. – k. 150-150v, 00:02:19- 00:10:12; - zeznania A. I. - k. 150v, 00:10:12 do 00:16:55, zeznania R. C. – k. 150v, 00:16:55-00:24:24, przesłuchanie powódki – k. 150v-151, 00:26:41-00:39:25).

Stan psychiczny powódki po śmierci matki był znacząco zaburzony. Tragedia nadwyrężyła możliwości obronne K. C.. Zaburzenia i trudności w funkcjonowaniu dotyczyły wszystkich obszarów życia. Można było zaobserwować wiele objawów wyczerpujących definicję zespołu stresu pourazowego, które występowały w znacznym nasileniu. Intensywność reakcji na śmierć matki dodatkowo związana była z faktem, iż wydarzenie miało miejsce w krytycznym dla młodej osoby okresie życia – na progu wchodzenia w dorosłość. Aktualnie K. C. lepiej radzi sobie ze skutkami traumy, ale jej kondycja psychofizyczna jest obniżona. Można zaobserwować objawy łagodnej depresji i objawy ze strony układu krążenia o podłożu nerwicowym. Stałe obciążenie psychiczne i ograniczone mechanizmy obronne sprawiają, że objawy stresu psychologicznego rzutują także na kondycję zdrowotną powódki (zaburzenia kardiologiczne na tle nerwicowym).

(dowód: - opinia psychologiczna – k. 159-165)

Stan faktyczny niniejszej sprawy Sąd ustalił na podstawie okoliczności bezspornych oraz dokumentów przedłożonych przez strony, a także dokumentów znajdujących się w aktach szkody, a uzupełniająco na podstawie zeznań świadków oraz powódki.

Sąd w pełni dał wiarę dowodom w postaci dokumentów zgromadzonych w toku procesu, albowiem ich prawdziwość nie budziła w ocenie Sądu jakichkolwiek wątpliwości. Były one opatrzone wymaganymi pieczęciami i podpisami. Co więcej, wiarygodność przedłożonych dokumentów nie była kwestionowana przez żadną ze stron.

Zeznania na okoliczność więzi łączącej powódkę z matką, poczucia krzywdy bólu i cierpienia złożone przez świadków oraz powódkę należało uznać za wiarygodne. Dowody te są wewnętrznym spójne, logiczne i rzeczowe.

Zgodnie z art. 230 kpc uznano za bezsporne okoliczności faktyczne zawarte w pozwie i odpowiedzi na pozew, w pismach procesowych, a którym strona przeciwna nie zaprzeczała, gdyż nie budziły wątpliwości co do zgodności z prawdziwym stanem rzeczy i znalazły, w odpowiednim zakresie, potwierdzenie w pozostałym materiale zgromadzonym w sprawie.

Strona powodowa wносиła o zasądzenie od pozwanego kwoty 50.000 złotych tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego wskutek śmierci najbliższego członka rodziny, matki powódki. Jako podstawę prawną roszczenia wskazano przepisy art. 24 § 1 Kc w związku z art. 448 Kc, dowodząc, że śmierć ojca naruszyła dobra osobiste powoda (pозew – k. 3-6).

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa wskazując, iż wypłacono już zadośćuczynienie w kwocie 15.000 zł, a w świetle okoliczności sprawy żądania należy uznać za wygórowane (odpowiedź na pozew – k. 110-112).

Zgodnie z treścią art. 435 § 1 Kc prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej, albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności. Odpowiedzialność przewidzianą w tym artykule ponosi również samoistny posiadacz mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody. Jednakże, gdy posiadacz samoistny oddał środek komunikacji w posiadanie zależne, odpowiedzialność ponosi posiadacz zależny - art. 436 § 1 Kc. W wyniku zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej przez posiadacza mechanicznego środka komunikacji ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony - art. 822 § 1 Kc. W myśl art. 822 § 4 Kc uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela. Zgodnie z treścią § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 roku w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz. U. Nr 26, poz. 310 z późn. zm.) z ubezpieczenia OC przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem są zobowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Odszkodowanie jest ustalane i wypłacane w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem, najwyżej jednak do ustalonej w umowie sumy gwarancyjnej - § 10 ust. 4 rozporządzenia. Przepisy te nie wyłączały z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 Kc (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2012 r., III CZP 67/12, OSNC 2013/4/45).

W myśl art. 448 Kc w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Ten, czyje dobro osobiste zostało naruszone może, w oparciu o przepis art. 24 § 1 Kc, żądać zadośćuczynienia pieniężnego od osoby, która dopuściła się naruszenia.

Możliwość naruszenia dóbr osobistych najbliższych członków rodziny zmarłego przez spowodowanie jego śmierci, uzasadniająca przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 Kc, gdy śmierć nastąpiła przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 116, poz. 731) była przedmiotem rozważań wielu sądów. W utrwalonym obecnie orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz sądów apelacyjnych przyjęto, iż sąd może przyznać najbliższemu członkowi rodziny zmarłego zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę na podstawie art. 448 Kc w związku z art. 24 § 1 Kc, gdy śmierć nastąpiła przed dniem 3 sierpnia 2008 r. wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia (Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 32/11, OSNC 2012/1/10, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09,

OSNC-ZD 2010/3/91, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, LEX nr 604152, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 23 sierpnia 2013 r., I ACa 338/13, LEX nr 1372244, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 18 czerwca 2013 r., I ACa 392/13, LEX nr 1342326, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 24 września 2013 r., I ACa 450/13, LEX nr 1388855). Wprowadzenie art. 446 § 4 Kc nie powinno być rozumiane w ten sposób, że w dotychczasowym stanie prawnym art. 448 Kc nie mógł stanowić podstawy przyznania zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej. Takie stwierdzenie oznaczałoby, że chwila, w której zaszło zdarzenie będące źródłem szkody, decydująca - zgodnie z wyborem ustawodawcy - o możliwości zastosowania art. 446 § 4 Kc, rozstrzygałaby definitywnie o istnieniu lub braku istnienia uprawnienia do uzyskania zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną śmiercią osoby bliskiej, bez względu na rodzaj tej krzywdy. Prowadziłoby to do radykalnego zróżnicowania sytuacji osób, które doznały krzywdy o podobnym charakterze, nawet w krótkich odstępach czasu, co jest trudne do zaakceptowania (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 9 stycznia 2014 r., I ACa 459/13, LEX nr 1416095).

Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni podziela te poglądy. Prawo do życia w rodzinie oraz związane z nim utrzymywania więzi osobistych i emocjonalnych z członkami rodziny należy zaliczyć do kategorii podlegających ochronie dóbr osobistych w rozumieniu przepisu art. 23 Kc. Utrata osoby bliskiej stanowi naruszenie dobra osobistego w postaci więzi rodzinnej i podlega ochronie. W związku z tym naruszenie tego dobra, polegające na spowodowaniu śmierci osoby bliskiej skutkuje odpowiedzialnością na zasadach ogólnych. Najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 Kc w związku z art. 24 § 1 Kc zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, także gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 roku. Oparte na art. 448 Kc roszczenia osób bliskich zmarłego w wypadku komunikacyjnym są objęte ochroną ubezpieczeniową z tytułu odpowiedzialności cywilnej, przy braku enumeratywnie wymienionych w przepisach wyłączeń przedmiotowych co do rozważanego świadczenia. Świadczenie pieniężne, które wypłaca ubezpieczyciel, jest ustalane według reguł rządzących cywilnym prawem odszkodowawczym. W związku z tym o rodzaju wysokości świadczeń należnych od ubezpieczyciela decydują przepisy Kodeksu cywilnego, który pojęcie szkody ujmuje szeroko, jako obejmujące wszelkie uszczerbki - zarówno majątkowe, jak i niemajątkowe - i że krzywdę uważa się za niemajątkową postać szkody (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 lipca 2013 r., V ACa 241/13, LEX nr 1349930).

W niniejszej sprawie powódka wykazała przesłankę warunkującą domaganie się zadośćuczynienia - doznanie szkody niemajątkowej. W wyniku śmierci matki nastąpiło zerwanie więzi emocjonalnej, szczególnej w relacjach rodzinnych. Spowodowało to u powódki ból i cierpienie, żal i pustkę, nadal bardzo odczuwa stratę matki, ma poczucie doznanej krzywdy. Wiąż emocjonalna między nimi trwa nadal. Należy podkreślić, iż w judykaturze wskazuje się, że nie można podzielać poglądu, że zadośćuczynienie może być przyznane jedynie wtedy, gdy więź między zmarłym, a osobą bliską w jakiś szczególny sposób powinna przekraczać przywiązanie, jakie zwykle rodzi się w rodzinie (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 11 lipca 2013 r., I ACa 217/13). Silne więzi pomiędzy powodem a zmarłym wynikały z ich emocjonalnego przywiązania, wspólnego życia. Okoliczności te dają, zdaniem Sądu, pełną podstawę do zasądzenia zadośćuczynienia na rzecz powoda.

Zadośćuczynienie to forma wyrównania strat moralnych, krzywdy, bólu poprzez wypłatę stosownej sumy pieniężnej. Choć zadośćuczynienie ma przede wszystkim charakter kompensacyjny, nie można go utożsamiać z odszkodowaniem (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 2 września 2013 r., I ACa 351/13, LEX nr 1394226). Należy zwrócić uwagę na oczywistą trudność w określeniu kwoty zadośćuczynienia jako finansowego odpowiednika doznanej krzywdy. Przy ustaleniu wysokości zadośćuczynienia na rzecz powoda sąd wziął pod uwagę charakter więzi między nim a zmarłym. Trzeba mieć na względzie, że relacje matka - córka są jednymi z najbardziej bliskich i niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania. Zmarła dawała wsparcie emocjonalne córce, przebywała z nią bardzo często. Z tych względów więzi te należy ocenić jako niezwykle silne. Wskazać również należy, iż od śmierci E. B. upłynęło około 15 lat, a skutki dla powódki nadal są poważne co wynika z opinii biegłej. Mimo upływu czasu powódka cierpi na łagodną depresję i wykazuje objawy ze strony układu krążenia o podłożu nerwicowym. Dlatego Sąd uznał za uzasadnione żądanie zasądzenia zadośćuczynienia w wysokości 50.000 zł, przy uwzględnieniu wcześniej wypłaconej kwoty przez pozwanego. Kwota ta w odpowiedni sposób kompensuje rozmiar doznanej krzywdy, minimalizując

cierpienia spowodowane śmiercią matki oraz utratą więzi rodzinnych. Przy ich ustaleniu sąd wziął także pod uwagę nasilenie cierpień powódki i ich długotrwałość.

Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda odsetki ustawowe od kwoty zadośćuczynienia poczynając od dnia 28 października 2014 roku do dnia zapłaty, choć winno być od 14 października 2014r. (data decyzji). Początkowy termin naliczania odsetek wiąże się z datą zgłoszenia pozwanemu roszczenia (zgłoszenie 18.08.2014r.) oraz trzydziestodniowym terminem na wypłatę odszkodowania - art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (j.t. Dz.U.2013.392). Jeżeli zobowiązany nie płaci zadośćuczynienia w terminie wynikającym z przepisu szczególnego, to uprawniony nie ma możliwości czerpania korzyści z zadośćuczynienia, jakie mu się należy już w tym terminie. W konsekwencji odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia należnego uprawnionemu już w tym terminie powinny się należeć od tego właśnie terminu (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 16 października 2013 r., I ACa 503/13, LEX nr 1383503, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 28 stycznia 2014 r., I ACa 947/13, LEX nr 1425483). Zaakceptowanie poglądu, iż odsetki od dochodzonej kwoty w sprawie o zadośćuczynienie należą się dopiero od chwili wyrokowania, nie zaś od daty wymagalności roszczenia odszkodowawczego wynikającego z przepisów szczególnych, prowadziłoby do nieuzasadnionego uprzywilejowania podmiotu zobowiązanego do jej naprawienia (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 30 października 2013 r., I ACa 816/13, LEX nr 1388898).

Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 6.684,00 zł złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w oparciu o przepisy art. 98 § 1 i 3 Kpc, Koszty procesu to: 3.600 zł - koszty zastępstwa procesowego § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t. j. Dz.U.2013.490), 2.750 zł - opłata sądowa, 34 zł - opłata skarbową od pełnomocnictwa, 300 zł zaliczka na koszty biegłego. Nakazano również pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 115,61 zł tytułem nieuiszczonych kosztów za opinię biegłego.